

Bilaga, Uppföljning 2025 av biblioteksplan för folkbiblioteket

Danderyds kommuns biblioteksplan är beslutad i kommunfullmäktige och gäller för perioden 2025–2030. Redovisningen gäller folkbiblioteken i Danderyds kommun per 31 december 2025.

Enligt bibliotekslagen ska varje kommun anta en särskild biblioteksplan för kommunens samlade biblioteksverksamhet. Biblioteksplanen är ett strategiskt dokument för långsiktig utveckling av Danderyds biblioteksverksamhet och gäller för såväl folkbibliotek som skolbibliotek.

Biblioteksplanen är framtagen för att beakta fyra samhällsutmaningar; barns språkutveckling, utanförskap, innehållet i medieplattformer samt den snabba digitaliseringen.

För att svara upp emot ovanstående utmaningar som påverkar biblioteksverksamheten och inriktningen på verksamheten har biblioteksplanen följande fokusområden:

- Läsfrämjande och kulturupplevelser
- Kunskap och information
- Mötesplats som genomsyras av tillgänglighet, delaktighet och trygghet

Bibliotekspersonalen arbetar aktivt med de fokusområden som satts upp i biblioteksplanen.

Läsfrämjande och kulturupplevelser

Folkbiblioteket i Danderyd har ett brett utbud av medier så att alla användare kan tillgodogöra sig litteratur på sina egna villkor. Nedan följer en redogörelse för de åtgärder som folkbiblioteket vidtar för att uppfylla de sex åtagandena i biblioteksplanen.

1. Stärka det läsfrämjande och språkutvecklande arbetet för barn och ungdomar

Det här har vi genomfört och uppnått:

- För att locka till läsning sker skyltning utifrån teman och aktuella böcker på biblioteken. Viktiga årsdagar uppmärksammas inom barnlitteratur med aktiviteter och tävlingar som främjar läsning. Under sommaren fanns en tipspromenad med tema Pippi på alla bibliotek.
- Sommarlovsboken är ett årligt återkommande arrangemang där barn och ungdomar deltar genom att läsa en eller flera böcker, lämna en recension och få en gåvobok. Sommarlovsboken avslutades 29 augusti med författarbesök av Lena Ollmark.
- Det finns så kallade Äppelhyllor med anpassade medier på alla bibliotek. Äppelhyllan är en plats i biblioteket där barn med funktionsvariationer och deras vuxna kan hitta medier som kan läsas med ögon, öron eller fingertoppar. Det finns även faktaböcker för vuxna.
- Biblioteken har haft bokprat för årskurs två och fem samt biblioteksvisningar för förskoleklasser. Alla barn får en kupong till en gåvobok att hämta när man skaffar bibliotekskort.
- Skolklasser kan boka in sig för att låna och lämna böcker tre gånger per termin. Totalt tog biblioteken emot skol- och förskolegrupper vid 174 tillfällen.
- I januari startades en bokcirkel för ungdomar 9 - 12 år på Djursholms bibliotek och har träffats en gång per månad.

- För barn 0–2 år och deras föräldrar erbjuds Bok och bebis, rim och ramsor på Danderyds bibliotek i Mörby. Mörby och Enebyberg har haft sagostunder för barn 2–5 år. Under året erbjöds 72 sagostunder och Bok och bebis.

2. Skapa fler meningsfulla aktiviteter med fokus på läsfrämjande och språkutveckling för barn och ungdomar

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Danderyds bibliotek har en uppsökande verksamhet på Demo och ungdomsbibliotekarien har ett nära samarbete med ungdomar, fritidsledare och ungdomskoordinatorer. 7 mars genomfördes en Japaninspirerad kväll med mangaworkshop, ramenmiddag och animefilm. 9 maj en skrivarafton och 7 november Demo goes Japan 2,0. Tre uppskattade aktiviteter som finansierades delvis genom bidrag från Kulturrådet.
- Under lov erbjuds olika aktiviteter där barn och unga ges möjlighet att skapa. Pysselbordet står framdukat då. På Danderyds bibliotek fick barn och ungdomar prova på det klassiska rollspelet Drakar och demoner under sportlovet.
- Danderyds bibliotek har haft Kreativ fredag en gång/månad som är en skapade aktivitet med koppling till barnlitteratur. Exempel på teman har varit fanzine, drakar och bokstavsarmband.
- Barnens kulturlördag 22 mars gick i musikens tecken med konsert, tipspromenad och pyssel. Under dagen fick alla som ville prova brassinstrument. Evenemanget genomfördes i samarbete med Region Stockholm och Blåsarsymfonikerna. Över 600 personer besökte biblioteket vilket är rekord för Barnens kulturlördag. Familjen Stråke underhöll på Barnens kulturlördag 27 september.
- 11 oktober firades Judiskt liv i Sverige 250 år med konserter, pyssel och fika på Entréorget och i biblioteket. Miriam Charas Östergren med band sjöng sånger på jiddisch, ladino (judisk-spanska), hebreiska och svenska.
- På Stocksunds bibliotek visade Kulturskolan stopmotion-filmer i december.

3. Utveckla samarbete med skola, förskola, Öppna förskolan, Familjecentralen och BVC

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Bokstart vänder sig till föräldrar och vuxna i små barns (0–3 år) närhet. Syftet är att tidigt stimulera språkutveckling. Två barnbibliotekarier har arbetat med projektet och besökt sju förskolor, BVC, Öppna förskolan/Familjecentralen och Kevinge anpassad skola. De har haft sångsamling, delat ut böcker och broschyrer till föräldrar. Under Nationaldagen fick småbarnsföräldrar Bokstartspåsar med information och bokgåva.
- Det finns särskilda temabokkassar med 12 olika teman som förskolan kan nyttja.
- Pedagoger på förskolorna kan komma minst en gång per termin på besök med förskolebarnen oftast innan biblioteket har öppnat. Enebybergs bibliotek har förskoleöppet på torsdagar utanför ordinarie öppethållande.
- Under sommaren visade elever i åk 7 och 9 från Fribergaskolan upp de konstverk som skapats under bildlektionerna.

4. Arbeta med medier och program för personer med annat modersmål än svenska och nationella minoriteter

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Biblioteken i Danderyd flaggar och skyltar med böcker på nationella minoriteters dagar.

- Danderyds bibliotek uppmärksammade Meänkielidagen 27 februari med två programpunkter. Sagostund på svenska och meänkieli med Kristina Hedström som också höll i en föreläsning om Tornedalen. Hon berättade om Tornedalens kultur och identitet och om försvenskningssprocessen, laestadianismen och språket meänkieli som förut benämndes som tornedalsfinska.

5. Skapa fler aktiviteter för äldre för att minska ofrivillig ensamhet och inspirera till läsning

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Stocksunds bibliotek har ett nära samarbete med Idala Seniorträff och har högläsning och sångstunder regelbundet. Mycket uppskattat var den tidsresa genom 1920-talets musik med samtal och sång med bibliotekarie och seniorer.
- Biblioteket har haft flera kulturprogram på äldreboenden så som Annebergsgården och Stocksundsgården, men framför allt samarbete med Kevinge Seniorcentrum med fem Nostalgiprogram varje månad under hösten. Gemensam välgörenhetskonsert i oktober med Röda Korset i Djursholm.
- Bibliotekarie har haft högläsning och presenterat nya böcker för seniorerna på Träffpunkt Enebyberg.
- 10 februari hade Idalamålarna vernissage med deras återkommande Vårsalong på Stocksunds bibliotek.
- Danderyds bibliotek i Mörby har en återkommande bokcirkel som träffas en gång i månaden. De flesta deltagarna är över 65 år. I Djursholm startades en bokcirkel i maj.

6. Utveckla det uppsökande arbetet för personer med funktionsnedsättning

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Bibliotekarie har samarbetat med dramapedagog, fritidsledare och ungdomar inom LSS (Fritidsträffen) på Träffpunkt Enebyberg. Under våren var fokus på seniorverksamheten. Ungdomar och äldre samtalade om olika teman som förr och nu genom dans, samtal, skriverworkshop och pyssel. Projektet finansierades med medel från Kulturrådet.
- Bibliotekarie har kontakt och gör regelbundna besök till äldre med tjänsten Boken kommer.

Kunskap och information

Folkbiblioteket bidrar till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning samt oberoende informationsförmedling. Nedan följer en redogörelse för de åtgärder som folkbiblioteket vidtar för att uppfylla de fem åtagandena i biblioteksplanen.

1. Öka det digitala innanförskapet för invånarna i Danderyds kommun

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Utbildningsradions filmer finns för utlån via bibliotekets hemsida.
- Låntagarna får visningar av appen Biblio som har e-böcker och e-ljudböcker.
- I samarbete med socialförvaltningen erbjuds digitalt stöd en dag i veckan på Danderyds bibliotek.

- DigiGuiden lanserades under våren och är ett samarbete mellan socialkontoret och biblioteket. DigiGuiden är steg för steg manualer som berör olika digitala tjänster och internet. Syftet är att få flera att bli digitala och att minska det digitala utanförskapet. Manualerna finns att hämta på alla bibliotek för den som vill lära sig mer om hur man använder sin telefon, surfplatta eller dator. 3750 guider har delats ut sedan start i april.
- 10 oktober deltog Danderyds bibliotek Digital idag som är en nationell årlig temadag. Målet är att alla oavsett bakgrund, ålder eller bostadsort ska bli mer digitala. Temadagen var ett samarbete mellan biblioteket och socialförvaltningen. Under dagen gavs digitalt stöd med besökarens olika frågor. Grundaren av DigiGuiden fanns på plats för att ge information och svara på frågor om DigiGuiden
- Under Seniordagen 11 november deltog biblioteket med information om Legimus, Biblio och aktuella program på biblioteken samt information om DigiGuiden. Även här var grundaren av DigiGuiden med under dagen.

2. Bedriva användarundervisning i biblioteksdatasystem

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Bibliotekspersonalen vägleder användarna i bibliotekets webbplats med sökhandledning och hjälp att hitta relevant information om bibliotekens medier och verksamhet.
- Vägledning sker också till sökning i andra publika biblioteksdata-baser, som till exempel universitets- och fackbibliotek.

3. Ge personalen fortsatt digital kompetensutveckling

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Personalen omvärldsbevakar bland annat genom Förlagsdagarna, Regionbibliotek Stockholm och Svensk Biblioteks-förening.
- En digital tjänst som finns är Digiteket som har kurser och artiklar. Digiteket är en plattform för digital fortbildning och inspiration för bibliotekspersonal. [Start - Digiteket](#)

4. Skapa fler studie- och läsplatser

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Djursholms bibliotek har under våren 2025 utökat med fyra läsplatser.
- Stocksunds bibliotek har i och med ommöblering ordnat med flera nya enskilda studieplatser, och har bord för grupp- och enskilda studier. Biblioteket har nu ytterligare nio studieplatser, varav tre enskilda.

5. Erbjuda intressanta och angelägna program, såsom föreläsning och författarbesök

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Biblioteken har genom Sällskapet Amorina, Djursholms-, Enebybergs-, och Stocksunds bibliotekets vänner haft många uppskattade och välbesökta kulturprogram och författarbesök. Besökarna har fått träffa Mats Sundin, Agir Ismail och fått höra om "Stollywood", filmepoken i Stocksund för att nämna några av alla spännande program.
- Danderyds bibliotek samarbetar med Akademibokhandeln och har haft två författarbesök under våren. 18 september berättade författaren Pia F Davidson om hur det är att vara nära anhörig till någon med frontallobsdemens.

- Ett mycket välbesökt författarsamtal på Stocksunds bibliotek, när vänföreningen 18 februari bjöd in till författarsamtal med titeln "Var i själen sitter kroppen?". Vänföreningen har arrangerat ytterligare tre författarsamtal under året, i april, september och oktober. I samarbete med Folkuniversitetet arrangerade Stocksunds bibliotek en föreläsning om Ellen Key, i oktober.
- På Djursholms bibliotek har Röda Korset genomfört en musikstund, en bokförsäljning och den traditionella julmarknaden i samarbete med Röda Korset.

Mötesplats genomsyrd av tillgänglighet, delaktighet och trygghet

Folkbiblioteken är attraktiva och har inkluderande miljöer. Särskild hänsyn tas till de enligt bibliotekslagen prioriterade grupperna; barn och unga, personer med funktionsnedsättning, personer med annat modersmål än svenska och personer tillhörande de nationella minoriteterna. Nedan följer en redogörelse för de åtgärder som folkbiblioteket vidtar för att uppfylla de fem åtagandena i biblioteksplanen.

1. Se över attraktiviteten och tillgängligheten till bibliotekslokalerna avseende skyltning, möblering, ljud och ljus

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Biblioteken fortsätter arbetet med skyltning för att öka tillgängligheten för alla. Djursholm har bytt ut alla skyltar och flyttat publika sökdatorn till en mer synlig plats i biblioteket.
- Stocksunds bibliotek har under året fräschats upp. Barn- och ungdomsavdelningen har utökats, med fler enskilda platser för högläsning. Det har införskattats soffor, läsfåtöljer, pysselbord samt en heltäckningsmatta för de allra minsta att vara på. Målet är att skapa en välkomnande miljö som locka fler barn och unga till biblioteket och därigenom arbeta läsfrämjande. Utställningar och programverksamhet har fått en bättre och synligare plats. Belysningen har förbättrats avsevärt med hjälp av nya takarmaturer i delar av biblioteket; detta främjar också studier.
- Digitalt bokningssystem är infört till grupprummen i Mörby.

2. Nå nya grupper, till exempel ungdomar och personer med funktionsnedsättning genom aktiv marknadsföring

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Våren 2025 startades ett projekt med daglig verksamhet Smedjan som har pågått under hela året. Bibliotekarie och dramapedagog har tillsammans med arbetstagarna på Smedjan kreativa fredagar, en gång i månaden, med skrivövningar och diskussion om skönlitterära texter. Projektet stöds med bidrag från Kulturrådet.
- Myndigheten för tillgängliga medier (MTM) erbjuder katalogen Legimus med talböcker, punktskriftsböcker och e-textböcker för personer med någon form av läshinder. Biblioteken registrerar användare och informerar om tjänsten.

3. Vidareutveckla tillgänglighet till biblioteksverksamhet för personer i behov av tecken som alternativ kompletterande kommunikation (TAKK)

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Under våren 2025 har några av bibliotekspersonalen och pedagoger inom förskola gått en TAKK utbildning.

4. Skapa fler och nya kontakter för samverkan i lokalsamhället

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Varje vecka har Röda Korset och En utsträckt hand Språkcafé på Danderyds bibliotek där deltagarna kan träna svenska.
- Pocketsnurren på Mörbybadet har fyllts på med nya böcker. Där kan badets besökare utan registrering låna hem pocket i skilda genrer och ämnen.

5. Gå igenom biblioteksförningens Verktygslåda för beredskapsarbete, som innehåller material för att stödja bibliotekens arbete med att planera inför höjd beredskap och krig samt i händelse av kris

Det här har vi genomfört och uppnått:

- Biblioteket har under våren 2025 påbörjat arbetet med Biblioteksförningens Verktygslåda för beredskapsarbete.